

Medische aandachtspunten voor werknemers in buitenlandse opdracht

Moet mijn werknemer reizen?

➤ **Werknemers in het buitenland (≠ formules)**

- Korte of lange tijd aan 1 stuk door, al dan niet op familiale basis
- Periodiek werken in buitenland met vast verblijf
- Frequent reizen, kort en wisselend van plaats

➤ **Werknemer uitzonderlijk eens naar buitenland “mag” gaan**

- Indien onderworpen wordt hij onderzocht voor zijn risico's
- Echter niet voor de risico's gebonden aan het reizen want niet gekend
  - **Vb. laborant die labo buitenland mocht begeleiden**
  - **Vb. techniker wasmachines voor interventie naar buitenland**
- Bedrijven die wkns reeds internationaal te werk stellen
  - **Hebben meestal wel een beleid rond reizen**

WHO definition of Health

Ook voor de reiziger

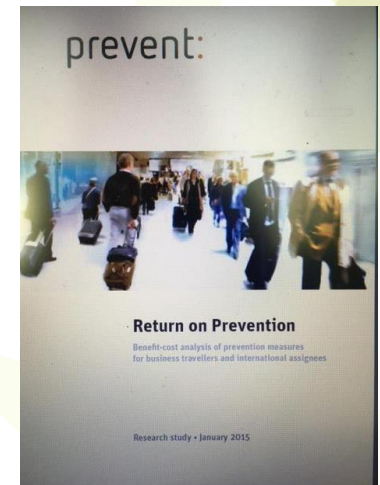

➤ Health is a state of complete **physical, mental and social** well-being and not merely the absence of disease or infirmity New-York 22 July 1946

Waarom werkgever investeren in preventiebeleid?

- **Wettelijke verantwoordelijkheid**
  - Zorgen voor zijn werknemer als een goede huisvader
- **Financiële aspecten**
  - Preventie betaalt zichzelf terug
- **Organisatorische aspecten**
  - Geschiktheid ter plaatse
- **Ethische/morele overwegingen**

Gezondheidsproblemen in buitenland

Ontwikkelingslanden

- **60-70% kans op ziekte (mediaan reisduur 19 dagen)**
  - Meestal niet ernstig (diarree, ziektegevoel)
- **5-8% kans dat je medische verzorging nodig hebt**
- **<1% kans op hospitalisatie**
- **Meest frequent voorkomend:**
  - 34% diarree
  - 26% respiratoire aandoening
  - 8% huidaandoening
  - 6% acuut hoogteziekte
  - 5% bewegingsziekte
  - 5% accident en verwonding
  - 3% koorts
- **Bij thuiskomst:**
  - 25% kans op diarree, respiratoire aandoening, huidprobleem, koorts

Preventie

- **Informatie/organisatie/medisch onderzoek**
- **Vaccinaties**
- **Hygiëne**
- **Anti-mug preventie**

Goed voorbereid = half gewonnen

➤ Samenwerking kan nodig zijn, afh. van de risico-analyse tussen:

- Bedrijf
- Werknemer
- Arbeidsgeneesheer
- Behandelende arts(en)
- Arts tropische geneeskunde

➤ Arbeidsgeneesheer dient te beschikken over:

- De werkomstandigheden ter plaatse
- Leefomstandigheden ter plaatse (lokale collega's)
- Medische voorzieningen ter plaatse
- Criteria visum
- Criteria werf ter plaatse

Persoon kan geschikt zijn voor plaats A maar niet voor plaats B!

Sfeerbeelden

werf

Leefomstandigheden collega werknemers

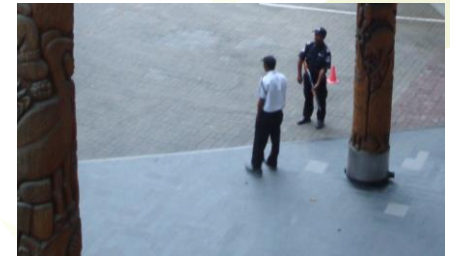
Goed voorbereid = half gewonnen

Bedrijf

> Bedrijf

- Informatie plaats bestemming
  - Reisgegevens
  - Wat, waar, hoe, wie?
  - Culturele achtergrond
  - Toelatingsvoorwaarden (land, klant)
    - » Alcohol en drugsbeleid
    - » Verplichte vaccins
    - » HIV? Hepatitis C?...
- Verzekeringen
- Organisatie medische hulpverlening
- Organisatie eventuele repatriëring

Sfeerbeelden

Ambulance

Goed voorbereid = half gewonnen

Bedrijf

> Werknemer

- Informatie verlening voorgeschiedenis
  - Gezondheid
  - Eerdere ervaringen
- Opvolgen adviezen
  - Tekent voor ontvangst informatieblad
    - » Vaccinatiebeleid
    - » Malariapreventie
    - » Safe sex
    - » Hygiënemaatregelen
    - » Verwijzing naar www.itg.be & www.diplomatie.belgium.be
  - Zelf tussentijds vaccins controleren
- Vragen stellen bij onduidelijkheid

geen doeltreffend vaccin. De inname van geneesmiddelen is dus noodzakelijk indien dit in uw reisinformatie vermeld wordt (afhankelijk van geneesmiddel - vaak ook na thuiskomst).

Wees steeds alert! Niet alle infecties zijn te vermijden door een spuit of een geneesmiddel. Let op wat je eet en drinkt om reisgevoelens te voorkomen. Was regelmatig je handen. Enkel correct gebruik van een condoom kan je beschermen tegen AIDS en andere seksueel overdraagbare aandoeningen.

Handtekening ter kennisname:
Hierbij verklaar ik een kopie van de hierboven staande tekst ontvangen te hebben.

NAAM: _____ VOORNAAM: _____

Datum: _____ HANDTEKENING: _____

Sfeerbeelden

Ziekenhuis ter plaatse tot onze standaard

Ter plaatse

2u rijden

1:55u vliegen

1:10u vliegen

Goed voorbereid = half gewonnen

Bedrijf

> Artsen

> Arbeidsgeneesheer

- Gezondheidsscreening/geschiktheid

- Fit to fly
- Fit om “ter plaatse” te werken
- Nogepa keuring
- Zeevaartkeuring

- Vaccinaties / profylaxis aanbevelen

- Preventieve informatie (voeding, hygiëne, safe sex, anti-vector preventie)

- Reisapotheek voorstellen/meegeven (noodbehandeling)

- Informatie post-travel

> Behandelende arts

- Indien nodig

> Arts tropische geneeskunde

- Specialistisch advies

- Preventieve informatie

- Vaccinaties

PREVENTIEF BELEID

➤ Preventief beleid is afhankelijk

- Het infectieus risico
- Medische voorzieningen

↑ infectieus risico, ↓ medische voorzieningen
hoe belangrijker de preventieve maatregelen.

➤ Goed beleid

- Minder stress (wkn, familieleden thuisland)
- Goed imago
- Sneller handelen bij problemen

➤ Pre-travel informatieverlening

- Neemt tijd maar minstens zo belangrijk als immunisatie

Pre-Medisch onderzoek

Arbeidsgeneesheer

➤ Anamnese

- Aandacht voor fysieke, mentale en sociale gezondheid
  - **Medische voorgeschiedenis**
  - **Huidige gezondheidstoestand**
  - **Medicatie**
  - **Allergieën medicatie / andere**
  - **Zwangerschapswens**

- Werken met vragenlijst
  - **Tijdswinst**
  - **Niets vergeten**
  - **Perceptie ernst medisch onderzoek**

Pre-medisch onderzoek

Fysiek, mentale en sociale aandachtspunten

> Fysiek

- > Jetlag !dag > 24u
- > Slaapproblemen (bed, klimaat)
- > Voedingsverandering (andere smaken, gezond?, infectierisico↑)
- > Klimatologische omstandigheden
- > Plaats tewerkstelling bureau, schip
- > SOA
- > Mogelijkheid tot lichaamsbeweging, hobbies

Pre-medisch onderzoek

Fysiek, mentale en sociale aandachtspunten

➤ **Mentaal**

- Isolatie / eenzaamheid
- Gebrek aan netwerk (familie, vrienden, bedrijf)
- Gebrek aan privacy
- Confrontatie met lijden, armoede, geweld

- **Thuisituatie**
  - **Alleenstaande met kinderen**
  - **Huwelijk**
  - **Ziek familielid**
  - **Opvoedingsprobleem kind**
  - **Ontvluchten problemen thuis**

Pre-medisch onderzoek

Fysiek, mentale en sociale aandachtspunten

➤ Sociaal

- Moeilijke leefomstandigheden (veiligheid, transport, hygiëne)
- Culturele verschillen (veiligheidscultuur, manier van werken)
- Communicatieproblemen (taal, body language)

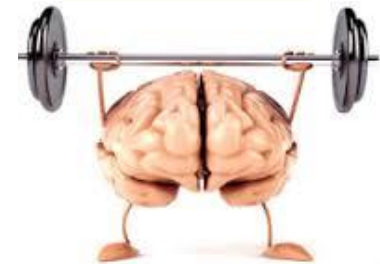
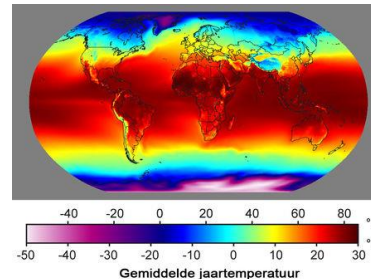
Pre-medisch onderzoek

Arbeidsgeneesheer

> Aandacht voor contra-indicaties

- > Vliegtuigreis
- > Plaats van bestemming (temperatuur, afgelegen plaats, medische voorziening)
- > Biologische agentia/vaccinatie/medicatie/profylaxis/insectenbeet preventie
- > Mentale status

Mee te nemen

> Voorzie extra versie (smartphone, USB, back-up office,...)

- > Paspoort
- > Visum
- > Reisinformatie / contactgegevens
- > Vaccinatiegegevens
- > Verzekeringsdocumenten
- > Bloedgroepkaart

> Reisapotheek

- > Lijst indicaties en behandeling + bijsluiters
- > Algemene informatie ITG reizigersdiarree
- > Gebruikelijke medicatie
- > Naalden /spuiten

> Reservebril indien correctie, lenzen

Mee te nemen

Certificate of authorisation

(traveler's name) is carrying in his/her personal possession a medical kit, prescription medications and disposable needles and syringes to be used by a physician for safe administration of medication, if required, while overseas.

These items are recommended for this person's individual use and to prevent the accidental transmission of disease through a contaminated needle. These are not for re-sale.

(Name, address, signature of the physician)

Vliegtuigreis

Contra-indicaties en adviezen

- Risicofactoren voor DVT en pulmonale embolie?
- Gaaf gebit?
- Cardiovasculair?
- Neurologisch?
- NKO?
- ...
- Activiteiten vb. diepzeeduiken afh. van diepte en aantal duiken
  - <10m diepte; 24u niet vliegen
  - >10m diepte; 48u niet vliegen
- **Bij twijfel: advies behandelende arts(en)**

Vliegtuigreis

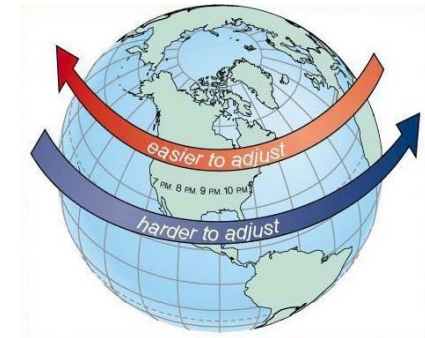
Jetlag tgv reizen door $\neq$ tijdzones

> **Symptomen:** $\uparrow$ tijdzones $\approx \uparrow \Delta$ biologische klok

- > Slaapstoornis
- > Mentale fysieke prestaties $\downarrow$
- > Humeurigheid
- > Eetlust $\downarrow$, Δ stoelgangpatroon 'gut lag'

> **Preventie:**

- > Goed slapen nacht voor de vlucht
- > 1 à 2 dagen op voorhand (acclimatisatie)
- > Directe vluchten boeken
- > Zware maaltijden, alcohol en koffie mijden
- > Kortwerkend slaapmiddel ter plaatse gebruiken
- > Bij verblijf $>48u$ ($\leftrightarrow$ verblijf $<48u$)
  - **Uur veranderen**
  - **Eten en slapen volgens lokale tijd**

Preventie

- Informatie/organisatie/medisch onderzoek
- **Vaccinaties**
- Hygiëne
- Anti-mug preventie

Vaccinaties

> Routine vaccinaties (HGR)

> Aanbevolen door land van herkomst

Vaccins Leeftijd	8 WEKEN 2 MAAND	12 WEKEN 3 MAAND	16 WEKEN 4 MAAND	12 MAAND	13 MAAND	15 MAAND	18 MAAND	5 - 7 JAAR	10 - 13 JAAR	14 - 16 JAAR
Poliomyelitis ²	IPV	IPV	IPV			IPV		IPV		
Difterie Tetanus Kinkhoest ³	DTPa	DTPa	DTPa			DTPa		DTPa		dTpa
Haemophilus influenzae type b ⁴	Hib	Hib	Hib			Hib				
Hepatitis B ⁵	HBV	HBV	HBV			HBV			HBV	
Mazelen Bof Rubella ⁶				MBR ₁				MBR ₁	MBR ₂	MBR ₂
Meningokok C ⁷						MenC				
Pneumokok ⁸	Pn7V		Pn7V	Pn7V						
Rotavirus ⁹	ROTA	ROTA	(ROTA)							
HPV ¹⁰									HPV	

0. Basisvaccinatieschema aanbevolen door de Hoge Gezondheidsraad - 2009

VACCINATIE
VAKBONDEN &
ADRESSEN

Dit document mag slechts in zijn geheel (ongewijzigd én met zijn bijlage) vermenigvuldigd worden, uitzonderd na toestemming van de HGR. Goedgekeurd door de HGR op 6 mei 2009.

N.B.: er bestaat een internationale afspraak om met de hoofdletters "D" en "P" te verwijzen naar de pediatrie dosis voor difterie en kinkhoest, terwijl de kleine letters "d" en "p" verwijzen naar de lagere dosis difterie en kinkhoest voor volwassenen.

Vaccinaties

Meer info: www.itg.be

- **Verplichte vaccinaties (afhankelijk van bestemming)**
  - Gele koorts
  - Meningococcen
- **Aanbevolen (alle) landen**
  - Afhankelijk van plaats bestemming
  - Afhankelijk van epidemiologische situatie
  - Afhankelijk van gezondheidstoestand

Preventie

- Informatie/organisatie/medisch onderzoek
- Vaccinaties
- Hygiëne
- Anti-mug preventie

Hygiëne

> PREVENTIE:

> Aanraken voorwerpen:

- **Handen regelmatig wassen**
- **Gebruik van ontsmettende alcoholhoudende handgels**

> Water in tropisch/subtropisch gebied wordt beschouwd als besmet

- **Boil it, cook it, peel it or forget it!**
- **Geen ijsblokjes**
- **Geen zeevruchten, rauwe vis**
- **Geen rauwe groenten, koude salades**
- **Gerechten op basis van rauwe eieren**
- **Gesloten flessen water ook voor tanden poetsen**
- **Opletten met straatkraampjes, roomijs op straat**
- **Restaurants met veel insecten mijden**

> Preventief antibiotica neen!

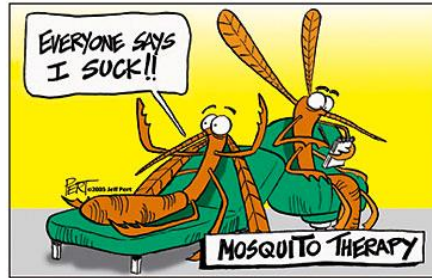

Preventie

- Informatie/organisatie/medisch onderzoek
- Vaccinatie
- Hygiëne
- **Anti-mug preventie**

Anti-mug preventie

> Muggenbeten voorkomen

- Kledij: lange mouwen en broekspijpen (dag, duister)
- DEET (opletten met synthetische kledij, plastic bril glazen)
- Kieren en spleten stoppen
- Airco (minder agressieve muggen)
- Muskietennet geïmpregneerd
- Muggen verminderen:
  - Fumigatie
  - Geen stagnerend water
  - Insecticiden (verstuiving, verdamping)
- Profylaxis: volgens eerdere ervaring en advies ITG, WHO (*doxycycline*, *Malarone*®, *Lariam*® (tolerantietest voor vertrek, patient alert card))

Terug thuis en... ziek

➤ Doorverwijzen naar een afdeling tropische geneeskunde

- Ziek voelen
- Koorts
- Diarree bij thuiskomst
- Bloederige diarree buitenland
- Huidproblemen
- Gezwollen lymfeklieren

Hoe bijblijven als arbeidsgeneesheer?

➤ Inschrijven op nieuwsbrieven , enkele sites:

- www.itg.be
- www.hgr-css.be
- www.health.fgov.be
- www.diplomatie.belgium.be
- www.who.org
- www.iamat.org
- www.internationalsos.com
- www.cdc.gov
- www.travmed.com
- www.asma.org

➤ **Vergeet niet: Reisgeneeskunde is een specialisme! UPDATE!**

➤ **Bij vragen, twijfel, specifieke gevallen**

- Contacteer en/of verwijst door naar een centrum tropische geneeskunde
- Overleg met behandelende artsen